

חמישה סולנים רוצים להיות משוגעים

על קברו שמו אבן קטנה ועליה באמצע נכתב: "מה גוסקינד היה איש קטן החיים עברו מעליו".

יש בארץ תופעה משונה. טוען זותר, או שאתה מוצא זמר עם קול נהדר, אבל מטומסם לגמרי ולא יודע להגיש שיר, או שישנו אחד שמבין את המילים ויודע להגיש, ולא יודע לשיר. ולשיר שירים זה כמו להגיש יצירות קטנטנות, וחשוב שישמעו את המלים אפילו, ואולי עוד יותר חשוב, כשלא נעים לשמוע

(הרי גם הם טוענות שהן מחפשות משהו מיוחד).

"לא פחות מתוק, כי אם מוסיקה רצינית", מוסיף אלי מגן, וזוהר מספר: "הנה, יש לי שירים שמחכים כבר ארבע שנים במגירה. שירים של חנוך לוין, עם אחירה ועם תוכן. זה אולי לא נעים לכמה פחדנים במדינה הזאת להודות בכך, אבל בארץ מפחדים מדברים מקוריים. ואפילו אם אין הם שירים פוליטיים או אנטי-מלחמתיים דווקא, הנה למשל אחד מן שיריו של חנוך, סתם סאטירה עדינה באווירה הרסנית:

מר גוסקינד היה איש קטן החיים עברו מעליו,

"והיה באחרית הימים, / והרדיו ישמע לנו פיזמונים עבריים / ולפיזמונים שלא חלים שאפשר יהיה להבין / ולחנים שלא ידמו לכל הלחנים האחרים, / ולמשוררים יהיו נושאים / ולזמרים יהיו קול וכשרון / והנגנים יידעו לקרוא תווים / ותינוקות בית-רבן לא יתביישו להאזין למיצעדים, / ואז תקום תקווה גדולה בכב ההמון / ואפשר יהיה לא להסמיק כאשר חותמים על פיזמון".

נבואת-שקר? הבלים שלעולם לא יתר גשמו? יתכן, ואף-על-פי-כן ישנם אידיאליסטים, משוגעים בודדים, אשר מומן לזמן מנסים להוכיח כי זה אפשרי. וחמשת בני-החזון האחרונים בסדרה זו בחרו להם את השם הקולקטיבי "אחרית הימים".

האם הם שפויים? למה משוגעים? כי בקני-המידה של הבידור הישראלי אפר שר לתאר אותם אך ורק כמשוגעים. וכי מה אפשר לומר על נערה כמו מירי אלוני (הקול שזימר את אחד ההימנונים של השנה: "זה לא עובר, זה לא עובר, אולי זה משהו אחר"), שכל אמרגן מוכן להבר טיח לה כוכבות מיידית, ולמרות זאת, היא מתעקשת להופיע במסגרת להקה שאם, אכן, תזכה להופיע פעם בהופעות מסודרות, תקבל ביחד עבור הופעה מה שמירי מסוגלת לקבל לבד?

או בחרו כמו גבי שושן, שהיה כוכב שיער — האם הוא שפוי בדעתו כשהוא מוותר על כוכבות בלעדית הוולף להיות "חבר-קיבוץ", חלק מתוך קבוצה?

ומה אפשר לחשוב על אלי מגן, מי ששר בזמנו את "הבלאדה לעוזב קיבוץ", (בכף התקווה) ונחשב להירטואו בנגינה על בס, או צ'רצ'יל, אותו בחרו בלונדי שלפני עידן ועידנים (וזה כבר היסטוריה) נתן את שמו ללהקת-קצב ונאלץ לעזוב אותה כשהתגייס לצה"ל, והחזיר ליום לא אחר השיחורור בהילה של גיסריס מטעולה? האם לא יכלו שני אלה למצוא לעצמם חלטרות שמנות ומצללות כיד המלך? ולבסוף, זוהר לוי, מתופף שהירבה לנגן בהקלטותיהם של אחרים, וחי טוב מאוד מכך, שהתפרסם כמלחין מלכת האמבטיה, שאיש לא שמע את פזמוניה, משום שהזמר רמה ברדיו, והפסיק כמעט לחלוטין כל הופעה שהיא, כדי להתמסר לכתובה והכנת חומר אך ורק בשביל "אחרית הימים"?

"פתאום מצאתי את עצמי", מסבירה מירי את המיוחד שבחומר לגביה. "הבעי יות והשאיפות של האדם בחברה המודרנית" נית" מנסה נחום שליט, השחקן ובעלה הצעיר של הזמרת, שמצא אשה עם חמירי שיה, ואולי הוא שמצליח יותר מכולם להגדיר מה הם מחפשים בקדחתנות, על מה הם דוגרים כבר שמונה חודשים, ולמה בעצם הם משוגעים יותר משאר הלהקות

אמנות תיאטרון

למות — לטובת מה?

המתאבד בתיאטרון העירוני בחיפה רוצה מאוד להיות סאטירה פוליטית, אבל מאחר והוא נכתב עוד בשנות העשרים, כאשר היסטמה הייתה סאטירה קונסטרוקטיבית שאינה מוזיקה (מי שמע שעושים חביתה בלי לשבור ביצים?), חסרה כאן חריפות המחאה של סולו-גיניץ', למשל. לעומת זאת, מאחר והבמאי יוסף מילוא שניה כהנה וכהנה במקור, ועידכן אותו, לא צריך לבוא בטענות למחבר ניקולאי ארדמן. המחאבד הוא סמיון סמיוניץ', קרוב-משפחה רחוק של גוגול ויונסקו, פועל מחוסר-עבודה, המחליט להתאבד, משום שאשתו אינה מבינה לו פרוסת-לחם עם קניק כחצות הלילה, אבל חבל לבזבז התאבדות, אם אפשר להקנות לה משמעות, ומשמעויות למעשה שכוה, אינן חסרות. האינטליגנציה, למשל, דורשת מסמיון

"המתאבד" טובייטס + נקניק

שיכריו כי מעשהו אינו אלא מחאה על דיכוי האמנות; הנשים מצפות שידוע כי מתי בגללן, ואילו הספרים מצפצפים על סיבת המות, כל עוד הם מקבלים את דמיה-העמלה שלהם.

יכאשר כל אלה חולפים בפני סמיון סמיוניץ', מתקבלת תמונה, מבודחת אם לא יסודית, של הסובייטים בימי ארדמן. **הנהגה:** בודרי. בסופו של דבר, מה חשוב כאן יותר זה איך, ולא מה. לכן, הנהגה העיקרי מן הפרשה הוא יעקב בודו, אשר חי את דמותו של סמיון עד הסוף, עד אשר קשה להבחין איפה נגמר בודו ומתחיל סמיון, אפילו אם קשה לקבוע באיזה מידה הוא מתאים לכוונות ארדמן. בודו הוא האיש הקטן הניצחי, הנדחף והמנוצל על-ידי כל הסובבים אותו. לידו, רות סגל, כאשתו, ודבורה קידר, כחותנתה, מצוירות קריקטורות משעשעות. העידכון של מילוא מוצדק אולי מבחינה מיסחרית, ואכן הקהל מגיב עם צחוקים במקומות המכונים, אבל רפליקה כמו "מי רוצה לראות את הפירמידות?" אותה זורק סמיון כאשר מאשימים אותו באנטי-מהפכה, כנות, אינה מוסיפה לעומק המחזה, אם כי שייכת בתחלם לחדירה הסובייטית ל-מצריים.

הבימיו נאה מאוד לעין. בעיקר במסביבת ההתאבדות בסוף המערכה הראשונה, וב-לוחיה המסיימת את המחזה. הקומפלימנט הגדול ביותר שאפשר לתת לבמאי הוא כי כל מה שמוביל לזוסי מערכות אלה מתנהל בקצב עירני, ואינו משעמם לרגע. ובתיאטרון הישראלי המכובד, שעיקר כובן דו רובץ על עפעפי הצופים, זהו הישג.

מגן, שושן, לוי, אלוני וצ'רצ'יל שכב לך בשקט והנח להם להתקרר

אותן, כמו אותו שיר של חנוך לוין שרן אלירן שר בעבר, שיר שמצא את עצמו גנוז במהירות עצומה: "... שים ידך הימנית על הסנטר / המוח הקטן על הארוך / שכב לך בשקט והנח להם להתקרר. "משוך גבך למטה על האדמה / גע במצחך בעשבים קטנים / אל תסמוך ידך לצדדים, כי אין לך על מה". שירים אחרים שבחרו להם אחרית ה-ימים? עמוס קינן, דליה רביקוביץ, יעקב רוטבליט, חיים חפר, בלי ספק זו ניבחרת בעלת קו מסויים. ואיך היו רוצים להגיש את ה"מסויים" הזה? זותר: "היינו רוצים לתגוע לערב של שירה ממש, ואם משהו כמו מייק אלפרדס היה מבינים את זה, הייתי המאושר באדם".

ראשו הנוטה קצת לצד כמעט ונגע ברגליו.

כשהיה בן עשרים ואחת עוד נותרו לו שיני החלב: מר גוסקינד היה איש קטן החיים חלפו מעליו.

...הוא ראה איך קונים וקונים והמוות קונה את כולם. היה לו משרד לתווך, הוא עשה עסקים פה ושם.

מה גוסקינד היה איש קטן החיים עברו מעליו, הוא נפטר בן שלושים וחמש בקיץ או באמצע הסתו.

מי רוצה לקנות מוזה ב-11.5 מיליון ל"י?

מספרים אפילו, שקבוצת-שחקנים, שהתנדבה לעלות לעיר-הקודש ולהתיישב בה קבע, כדי להקים היאחזות חלוצית של תיאטרון, קיבלו תשובה ששיכנעה אותם להמשיך ולשבת בכסית.

יש אומרים, כי האולם החדש מפואר ומשגע אפילו יותר מהבימה, אבל שוכחים להגיד שבתל-אביב הגדולה עוד לא מצאו תעסוקה מלאה לאולם הקיים, הנשאר סגור על מנעול ובריה לעיתים מזומנות, מחוסר הצגות. ובסופו של דבר, מי בכלל צריך אולם תיאטרון כלי-כך משוכלל, כאשר בכל הארץ כולה אפשר למצוא בקושי תצגה אחת בשנה שכדאי לראות, וגם זאת, בדרך כלל, הצגה קאמרית לאולם קטן?

אבל מה יכולה עיריית ירושלים המיסכנה לעשות, כאשר בא מיליונר ומכריח אותה לקבל שלושה מיליון לירות להקמת תיאטרון? האם תאכזב אותו? מוטב להתנהג בנימוס, להוסיף עוד 8 וחצי מיליון לירות מן הקופה, ולהקים עוד אתר-תיירות.

שחקן התיאטרון תחב בחגיגות את הגופיה לתוך מכנסיו, וקשר את שרוכי נעליה-התעמלות בקשר אלגנטי.

המחזאי המודרני החליט שלא יסע הערב באופניים, בגלל האסטמה שלו, וחפיש כסף קטן. די לאוטובוס?

הבמאי הצעיר, בעל הרעיונות המקוריים, עמד ליד תחנת-הדלק, ובתנועה דרמטית הרים את ידו לעצור טרמפ.

ואילו מבקר התיאטרון הצטייד בגליל ניר-טואלט משומש, שמה יתבקש, במחילה מכבודו, לנשק למישהו.

וכולם גם יחד, הפנינים הקרות המקשטות את כתר הבהימה הישראלית יוצאים לדרך, אל החניגה הגדולה, חנוי כת בית-הנכחות החדש בירושלים, בו תינתן הזדמנות ממלכתית לתיאטרון הישראלי להיקבר ברוב פאר וחדר, לשביעות רצונם הדשן של כל התורמים והמתרמים גם יחד. האורחים הנכבדים יבואו לראות איך אפשר לבזבז 11 וחצי מיליון לירות, כדי להקים בית למוסד שלא קיים, אחרי שאלה אשר הציעו להקים את המוסד עצמו, נשלחו לרעות באחו.

אמנם, לירושלים הבירה אין תיאטרון משלה, ומנהלי התיאטרון למיניהם טוענים אפילו שתקחל חפוטנציאלי שם הוא קטן כלי-כך, שלא כדאי להקים תיאטרון. ועוד מסתבר שכאשר לתקף ירושלמית, כמו תחאן, מבקשת תמיכות ממשרד החינוך והתרבות, משיבים את פניה ריקם.

